

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ :

на годину	5 дин.
за пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 18. марта 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

Последња студија техничког пододбора о начину за извршење новог водовода

Пошто је и пројект за вод вод београдски већ готов и прегледан, технички одбор, који је пре две године образован, да претходне радове изврши, сматра да је свој задатак испунио, те је готов да Општини београдској преда сав прикупљени стручни материјал и пренеску, а уједно да поднесе рачун о утрошку одобрених кредита за истраживање воде.

Овом приликом технички одбор хита, да извести Одбор општински и о неким мањим накнадним радовима, који се у току израде самога пројекта морали предузети, а о којима до сада није имао прилике да реферирше.

На име, при израђивању пројекта показало се, да оно место, које је првобитно предвиђено за смештај спољне инсталације, није најповољније за полизање нужних грађевина, а то поглавито с тога, што би биле потребне тешке и скупопцене фундације, а и осигуравање од поплаве исто би тако са великим издатцима било скончано.

Тим поводом тражио је пројектанат, писмом својим од 16. 28 VIII. 1889., да се накнадним сондажама у Макишу одреди сигурнији и пробитачнији положај за инсталацију спољних построја.

Према одредбама уговора за израду пројекта, од 22. III. 1889. г., општина је била дужна да та накнадна испитивања предузме а технички одбор, увидевши умесност и корист њихову, приступио је одмах и извршењу. Материјалних тешкоћа око извршења тих радова није било, пошто је из одобрених кредита за истраживање воде било јоште на расположењу новца, колико је за те накнадне радове потребовало.

Но како се су чланови техничког одбора, који су у име његово све претходне послове за водовод руководилци, у доба када је пројектант извршење поменутих радова захтевао, на страни налазили; то је тек по њиховом повратку било могућно, да се на лицу места, а у споразуму са пројектантом, г. Смрекером, утврди на којем месту и какве сондаже ваља накнадно предузети — те је то учињено тек 1-ог Септембра прошле године.

Сам рад трајао је више од месец дана а резултате истога могао је технички одбор пројектанту испратити тек 10-ог Октобра прошле године.

На тај начин проузроковано је у самој изради пројекта задоцнење од 6 недеља; но оно је било неизбежно, и у интересу економије при грађењу водовода. У исти мах тиме је констатовано, да за то задоцнење нема никакве кривце самога пројектанта.

Овде је место да се сетимо и обећања техничког одбора, које је он у више прилика у својом ранијим рефератима чинио, а које се односи на израду опширног стручног извештаја о извршним претходним радовима.

Детаљисан извештај о таквим пословима, са свима прикупљеним податцима и графичким прилозима, користан је, како у интересу науке, тако и за Општину која је таква испитивања предузела; јер на тј ће се начин пред стручним светом констатовати, да ли су претходни радови извршени са потребном озбиљношћу и према сувременим захтевима науке.

Такве извештаје у новије доба обично публикују све општине, које овакве замашне радове предузимају и извршују.

Са обзиром на то и технички одбор обећао је, да по свршетку истраживања поднесе тако спремљен стручан извештај.

Међу тим, пошто је то замашан и трудан зналачки посао за који треба и времена и извесних трошкова, технички одбор до данас није могао да испуни своје обећање. Тиме пак није речено да тај посао мора остати неуређен, нити у овом случају одложено значи и остављено, а ми имамо примера где су такве радове накнадно публиковали и други људи, којима стоје на расположењу много већа средства и више стручних снага. Тако је и мунхенска општина такав извештај штампала, пошто је нов водовод већ готов био.

Технички одбор мисли, да је нашао најбољи начин за извршење и овог посла, стављајући га у дужност надзорној комисији, која ће у име Општине руководити пословима за грађење водовода, а о којој ће мало ниже бити опширније говора.

Даље пошто је технички одбор, поред извршења претходних радова, узгред спремао и неке податке, потребне за пројектовање канализације, а канализација вароши такав је посао који треба упореде са водоводом, или бар одмах за овим да се предузме; слободни смо на овоме месту да обратимо пажњу Одбору општинском и на то, да би зарад начелног решења питања о канализацији ваљало што пре тај посао поверити једној стручној комисији од инжењера и лекара.

Најзад на овоме месту дужност је техничке комисије да Одбору Општинском и о следећем реферирше.

Са обзиром на то, што Општина београдска мора да тежи, да послове око грађења водовода а и доцније радове при употреби истога, врши по могућству само својим људима: технички је одбор 31. III. 89 поднео предлог Одбору општинском, да једнога од млађих и способнијих инжењера наших упути на рад код г. Смрекера, при грађењу водовода у Љубљани.

То је Одбор општински на састанку својем од 3. VI. 1889., и решио; а послат је г. Јоца Јовановић, окружни инжењер смедеревски, који се морално обвезао да при извршењу водовода као инжењер стави своје услуге Општини београдској на расположење.

Исти је г. био о трошку Општине београдске за време од близо 6 месеца, а вратио се из Љубљане око половине Октобра прошле године, пошто је грађење водовода у Љубљани у главном довршено било, а он није пристао да по жељи нашој и даље остане на раду код г. Смрекера.

Г. Јовановић поднео је, као свој извештај кратак опис новог водовода у Љубљани, са више прилога тамошњих инструкција за разне радове при грађењу истога, што се све овде под 1. прилаже.

По уверењу г. Смрекером, а тако исто и председника Општине Љубљанске, г. Јовановић показао се као потпуно употребљив и за сво време својега рада у Љубљани био је прилежан и ревностан, тако да ће и при грађењу нашега водовода моћи бити корисно употребљен.

Сем помоћи од Општине београдске, приликом повратка својег из Љубљане, добио је г. Јовановић новчану награду од г. Смрекера и од општине Љубљанске, од првога 100 а од друге 250 фор. аустр. вредности, што такођер служи као доказ да је својим радом у Љубљани одговорно нашим очекивањима.

Одбор општински поступиће према овоме; само у својем интересу, ако при узимању потребног стручног персонала за грађење водовода има у виду и г. Јовановића, те га као једнога од својих инжењера ангажује и на томе послу употреби.

Сматрајући овим свој посао као довршен, и полажући Одбору општинском у своје време дати јој мандат, техничка комисија за извршење претходних радова за водовод, осећа уједно као своју моралну дужност, да изнесе своје мишљење и о самоме начину грађења водовода.

У својем извештају од 12. II. 1889. год., технички одбор имао је већ прилике да заступа мишљење, да ће за Општину београдску бити најкорисније, да грађење својег водовода предузме у сопственој режији. На може се узети и да је Одбор општине вароши Београда то начелно и усвојио; јер је решењем својим од 15. II. 1889. год. овластиво председника Општине и технички одбор да продуже преговоре са г. Смрекером, односно закључења уговора за руковођење грађењем, на тој основи па да уговор поднесу на одобрење.

Технички одбор и данас стоји на истом земљишту, а противан је давању целог посла у израду једноме предузимачу поглавито из следећих разлога.

Извршујући водовод преко једног главног предузимача, општина губи много од својег непосредног утицаја на сам ток радова при грађењу водовода и скучава своју слободу диспозиције. А ово је штетно с тога, што нигде није могуће, а нарочито не за вароши као што је Београд, где јоште ни регулација ни многи други радови нису извршени, да се сва техничка питања са потребном детаљношћу у напред реше. На против много што шта има тек да се дефинитивно диспонује у току радова, па и сам обим појединих радова мораће у оквиру укупног посла да се делимично повећава или смањује.

Грађење водовода преко једног предузимача стало би Општину много скупље, но ако тај посао у својој режији изврши. То је с тога, што и генерални предузимачи врше поједине послове преко мањих предузимача; па тако често један посао прође кроз више руку, докле дође до правог извршења. При томе разуме се да и непосредни извршилац, и сви посредници до главног предузимача, заједно са овим траже своју добит. Примера о томе имали смо и ми при извршењу грађевинских послова на нашој државној жељезници. Дакле ако Општина буде непосредно давала у израду све поједине послове при грађењу водовода уштедиће велики проценат од укупне суме за грађење, који би иначе као добит морала предузимачима дати.

Даље, кад се укупни посао даје једноме предузимачу у израду, никада није могуће са истим тако детаљним уговором саставити, којим би се могло унапред предвидети, како ни у којем погледу интереси општински не би дошли у опасност.

Куд и камо је јоште неповољнији случај, кад је главни предузимач уједно и концесионар или зајмодавац. Такви концесионари, а нарочито какви су се нама до сада са стране нудили, траже пре свега неоправдано велику добит, и за једну и за другу услугу; а поврх тога, на штету целе установе, обично теже они и неоправданој економији у своју корист, како при грађењу тако и доцније при експлоатацији. Ка томе долази и то, што није могуће довољно сигурно и успешно контролисање концесионара у вршењу њихових обавеза, поред знатних трошкова за то и т. д. Све је то у велико искуством потврђено, јер где год су поједине вароши своје потребе на тај начин подпривале нема скоро случаја, да се нису озбиљне незгоде и компликације изродиле; па је то често ишло до тога степена, да би се поједине општине радије лишиле и користи од појединих установа својих, кад би се само могле ослободити глобација, што су их саме себи на врат натовариле. Уједно концесионари који на „Оријенту“ у који обично и нас рачунају, какве послове предузимају, траже претерану гаранцију залогом најважнијих прихода; тако, да би Општина одузела себи могућност да доцније предузме извршење и других својих установа, које буду од потребе.

Најзад било да Општина врши своје послове преко концесионара или главних предузимача, било у сопственој режији, она мора поднети извесне трошкове за вршење надзора. Ти су трошкови ипак већи при раду у режији, али је с тога и сигурност за правилну израду много већа, а интереси су општински боље очувани. Уједно ипак трошкова око надзора, при

извршењу послова у режији, куд и камо је мањи од суме, која би се као добит морала каквом главном предузимачу издати; тако, да се може са сигурношћу рачунати, да ће Општина при грађењу уштедети најмање 15% од укупне суме, ако водовод у сопственој режији изврши а то извесно није мало при овако великом послу.

Данас шта више није већ толика оскудица ни у спремицима људима код нас, да би се морало приступити извршењу водовода на један или други од она два, истинита комотија али и скупља и некориснија, начина. А вршећи посао у режији, Општина ће имати прилике и да обрати пажњу на довољну спрему својих људи, како ће их моћи са корисћу употребити при одржању и експлоатацији новог водовода.

Па на крају крајева, подижући нови водовод, Општина мора првенствено да има у виду побољшање санитарских прилика мора дакле да створи могућност, да грађанству даде што већу количину воде, по што мању цену. То се пак у принципу већ не може да сложи са давањем водовода у концесију.

Одбор општине вароши Београда има дакле пуно основа и разлога, да данас дефинитивно реш, да се грађење варошког водовода изврши у општинској режији.

Питање је сада, да ли је извршење водовода у општинској режији могуће, као и на који би се начин то сигурно и корисно извести могло.

Технички је одбор потпуно убеђен у могућност таквога рада, а изложиће овде како мисли, да ће бити најкорисније, да се изврши организација целог посла.

Персонал данашњег инжењерског одељења у београдској општини и сувише је мали а редовним пословима толико претрпан; да не може бити ни помисли, да се са тим персоналом може извршити тако велики посао, као што је грађење водовода. Према томе Општина београдска мораће и у томе погледу следовати примеру многих других општина, које су такве радове вршиле; дакле мораће образовати нарочити грађевински биро, са потребним персоналом, зарад непосредног руковођења свију грађевинских послова при грађењу водовода

(НАСТАВИТЕ СЕ)

СМРЕКЕРОВ ПРОЈЕКТ

Извештај комисије о прегледу пројекта по уговору израђеног за н. водовод.

Решењем Одбора општинског од 20. Новембра 1889. године, одређени су подписани у комисију за преглед г. Смрекеровог пројекта за београдски водовод, што га је израдио по нарочитом уговору са Општином.

Комисија се састала први пут 3. Децембра пр. год. и пошто је поверени јој посао у 14 састанка довршила, част јој је овим поднети Одбору општинском извештај о учињеном прегледу, са својом оценом поменутог пројекта.

Сходно уговору са Општином, г. Смрекер је поднео сем пројекта, који се састоји из 30 листова пртежа у формату 70 на 100 сант., јоште и извештај са 150 писаних страна, предрачун са 164 писаних страна, и таблице о посматрањима вршеним за време претходних радова, са 50 писаних страна.

Пре него што пређемо на оцену поднесених радова изложићемо у кратко диспозицију водовода по овом пројекту.

Цео водовод састоји се у главном из следећих постројења:

- 1., Постројење за прикупљање воде,
- 2., Постројење за црпење и издизање воде,
- 3., За спровод воде до резервоара,
- 4., Резервоар, и
- 5., Постројење за развод воде по улицама.

Сва ова постројења пројектована су, са обзиром на главни захтев у прописаном програму за израду пројекта: да водовод даје у прво време просечно 2000 куб. м. а у максимуму 3000 куб. м. воде дневно, а при дневном раду махна од 20 сант.

1. Постројења за прикупљање воде

подељена су у пројекту на две групе и то:

а., престројења за црпење подземне воде из Макиша.

б., престројења за прикупљање воде са извора Беле воде и других, који надином жарковачком на површину избијају.

Општа диспозиција ових постројења представљена је на листу 7.

За вађење подземне воде, пројектовани су бунари са филтрима по систему Смрекеровом, а за прикупљање изворне воде само је генерално изложен и описан начин, како би се те воде имале ухватити.

Са обзиром на то, што се по програму тражи за бунаре резерва од 25% и што је бунар, који је у целим квантитивног покушаја за време претходних радова постављен, а који је истоветан са пројектованим бунарима, давао за време црпења преко 11½ аптара у секунди, при спуштеном нивоу воде у њему за 3½ м.; пројектовао је г. Смрекер пет таквих бунара, који ће се у извесном размаку један од другог поставити, приближно у једној линији управној на ток подземне воде. Конструкција ових бунара представљена је на листу 9.

Од прилике у средини између ових бунара, а ближе друму рудничком, диспонован је главни зидан бунар, из кога ће се вода црпети.

Вода из појединих бунара, долазиће у главни бунар на тегама од гвоздених цеви, које своје сисалке имају у више поменутих бунарима, а другим крајем улазе у главни бунар. Конструкција главног бунара изложена је на листу 8.

2. Постројења за црпење и издизање воде

пројектована су на следећи начин:

У близини главног бунара, намештена је зграда са свом потребном инсталацијом за црпење и издизање воде.

Сва махинска инсталација извршена је са резервом од 100%, а јачина за потребне машине, котлове и прике израчуната је према потребној количини воде и висини резервоара у који има вода да се истерује.

Сем ове зграде са махином инсталацијом, пројектована је у близини зграда са становима за машинисте и једна шупа за угаљ, са колском вагом за мерење угља. Све ове зграде са целом махином инсталацијом, представљени су на листовима 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. и 18.

3. Спровод воде до резервоара.

За спровод воде, од места где се црпепа до резервоара поставиће се, дуж друма рудничког и топчидерског, цеви од ливеног гвожђа, у прописаној дубини испод површине земље.

Ситуација довода представљена је на листу 19. и 20., а уздужни профил на листу 21.

На за то потребним местима предвиђен је извештај број хидраната за ветрење (испуштање ваздуха) цеви, као и извештај број затварача за испирање довода.

Исто тако предвиђене су и грађевине за прелаз топчидерске реке, железнице и мокролушког потока.

4. Резервоар.

Зидан резервоар, из којег ће се вода по вароши разводити, пројектован је на вису у близини крста Св. Саве (Возарићев крст)

Дно резервоара постављено је на коту 145 м. над јадранским морем. — Висина воде у резервоару износи 3,5 м., а резервоар је подељен у две једнаке потпуно одвојене коморе, свака са запремином од 750 кубних метара.

Резервоар ће се укупати у земљу и озго засути за 1,5 м. земљом, ради одржавања сталне температуре у њему.

На листовима 22. 23. 24. и 25. представљена је конструкција резервоара у свима детаљима, и са графичким израчунавањем јачине сводова и зидова. Ради ветрења резервоара предвиђени су до изнад насипа нарочити вентилатори.

5. Развођење воде по вароши

Вода ће се по вароши разводити цевима од ливеног гвожђа. А цеви су те с једне стране у вези са цевима које спроводе воду у резервоар, тако да се вода може непосредно из доводних цеви по вароши разводити; са друге стране пак спојене су са резервоаром, из којег ће вода по вароши отицати, у време највећег потрошка и за време кад парне прике не раде.

Развођење је извршено комбинацијом система рачвања и циркулационог система.

За гашење пожара и поливање улица постављени су хидранти, а ради испирања цеви, затварања појединих огранака у случају оправке и иначе, предвиђен је потребан број затварача. Исто тако и за раздавање воде по улицама пројектоване су чесме, у виду гвоздене стубанне а са нарочитим затварачем.

Највећи пречник цеви, које ће се у варошкој мрежи употребити, износи 300 а најмањи 80 милиметара. Укупна дужина цеви по свима улицама износи 40½ километара.

Ситуација целе мреже цеви по појединим улицама, са назначењем места где ће доћи затварачи и хидранти, као и са назначењем калибра појединих водоводних цеви, представљена је на листу 26.

На листу 27. изложене су нормалије цеви од ливеног гвожђа, са наглавком и са ободом, као и појединих специјалних делова цеви.

Типови предвиђених затварача, хидраната и чесама, представљени су на листовима 28. 29. и 30.

Извештај, који је уз пројекат послат, подељен је у два дела.

У првом делу описани су претходни радови и то: од 1. до 9. стране изложена је у кратко хидрографија околине Београда, а на листу 1. приложена хидрографска карта те околине. Од стране 9. до 27. изложена су хидролошка испитивања за време претходних радова;

Од стране 27. и до 41. саопштени су подаци за израчунавање потребне количине воде;

А од стране 41. до 89. наведени су захтеви о квалитету воде у опште, и описана је вода, која ће се употребити за будући београдски водовод.

У другом делу извештаја подробно је изложена на странама 89. до 147., диспозиција целог водовода, са детаљним описом и мотивацијом свију пројектованих грађевина.

Предрачун састоји се из седам одељака, а срачуната сума дели се према томе овако:

1., Постројења за прикупљање воде	— —	232.500 д.
2., Постројења за црпење и дизање воде	— —	325.000 „
3., Довод до резервоара	— — — —	455.000 „
4., Резервоар	— — — — —	76.000 „
5., Мрежа цеви по вароши	— — — —	610.000 „
6., За откуп потребног земљишта	— — —	50.000 „
7., За надзор при грађењу и за непредвиђено		125.000 „
		<u>1875.000 д.</u>

Целокупна сума дакле по предрачуну износи 1,875 000 динара.

Као трећи прилог пројекту додат је табеларни преглед посматрања стања подземне и савске воде, за време претходних радова, и то: на првих 7 страна посматрања у бунару општинском код Тоболаровог млина; на странама 9. до 37. посматрања у избушеним рупама у Макишу бр. 1—12 у околини Белих вода; од стране 38. до 53. посматрања у осталим рупама у Макишу бр. 13—25 и на Сави.

Како се укупан посао за грађење водовода може поделити на две врсте радова, на радове грађевинске или инжињерске у ширем смислу, и на радове махинске; то се и комисија поделила на две групе, ради детаљнијег прегледа укупних пројективних радова.

Г.г. Јосимовић, Стаменковић, Главинић, Милашиновић и Марковић. предузели су преглед инжињерских радова, а г.г. Селесковић и Зорић прегледали су пројектовану махинску инсталацију.

Остали члан ви комисије као петехничари, нису редовно присуствовали састанцима комисијским; од техничара пак г. Анта Алексић налазио се на путу, а г. Милош Дамјановић мора да је на други начин сиречен био, те није никако долазио.

Приступив прегледу пројекта, комисија је исти узела у оцену, т. ј. да ли у колико одговара уговору и програму на основу којих је грађен, као и да ли је са општег стручног гледишта потпуно и целисходно израђен?

Тим својим прегледом комисија је нашла, да је у погледу прописаног програма за израду пројекта, г. Смрекер одступио само у толико, што је за парне машине, у место тражене резерве од 50% пројектовао за исту резерву од 100% — Ово увећање резерве међу тим иде само у прилог веће сигурности при раду, а потпуно је оправдан и с погледом на експонирани положај машин. инсталације код Белих вода као и у опште с погледом на наше грађевинске прилике, према којима би и најмања оправка могла да проузрокује дангубу и прекид у употреби водовода. Сем тога, махинска инсталација са већом резервом, дозвољава у свако доба и лакше увећање укупног потрошка воде.

Остале тачке програма испунио је г. Смрекер потпуно.

У погледу опште диспозиције и појединих пројектованих грађевина, комисија је нашла : да ће према резултатима добивеним за време предходних радова, пројектована 5 бунара бити довољна да крај захтеване резерве од 25% дају просечно 2000 и у максимуму 3000 куб. м. воде за 20 сати сваког дана ; а тако исто и размак ових бунара и њихов положај такав је, да црпење воде из једнога неће утицати на црпење из суседног бунара.

С погледом на што већу сигурност односно количине воде и лакше увећање исте доцније, умесно је што се уводи и вода са извора Беле воде, и других ситнијих извора који жарковачком падом избијају

Систем бунара за црпење воде, у погледу конструктивном са сада се сматра као најбољи, а нарочито за случајеве где се вода црпи из пешчаних слојева, као што су слојеви у Макишу.

Бунари су потпуно осигурани од мешавине горње воде у Сави, те су на тај начин, као и све зграде за спољну инсталацију, осигурани од поплаве.

Један од најглавнијих а и најскупљих делова сваког водовода, јесу цеви за спровод и развођење по појединим улицама.

Према томе дакле и цена укупног водовода зависи у велико од тога, да ли су за све те цеви димензије рационално израчунате, или не.

Пречник доводних цеви зависи у главном од количине воде, која се у резервоар диже, и од висине тога издизања. Што је пречник цеви при истој количини воде већи, у толико ће отпор при кретању воде у цевима бити мањи, те ће моћи дакле и машинска инсталација да буде јевтинија. Друге стране опет цеви са већим пречником несразмерно су скупе од цеви мањег пречника.

Са обзиром на ова два супротна захтева, где са погледом на једну корист ваља претпоставити већи а са погледом на другу мањи пречник цеви ; г. Смрекер је поставио себи за задатак, да изнађе тако звани финансијски најкориснији пречник за доводне цеви, т. ј. такав пречник, за који ће специјално у овом случају сума из трошкова за набавку цеви и за потребну моторну снагу, а са додатком капиталисаних трошкова око издизања воде, бити најмања.

Решењем овог задатка добио је г. Смрекер као најрационалнији пречник за доводне цеви од 267 м.м., па је исти, са обзиром на већу сигурност, а нарочито на могућност спровођења и веће количине воде доводним цевима, увећао исти на округао број од 300 м.м.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

IX. РЕДОВНИ САСТАНАК

23. фебруара 1890. год.

Били : Заступник председника, члан суда г. Светозар Карапешкић ; чланови одбора : г.г. С. Х. Милићевић, М. Цветковић, Ђ. Димитријевић, Др. М. Т. Леко, М. Јовановић М. М. Терзибашић, Ј. Ж. Ђурић, В. Николић, Р. Петровић, Р. Р. Ђирковић, Љ. Јовановић, М. Николић, К. П. Михаиловић, К. Б. Михаиловић, Ј. Ђ. Големовић, А. Шток, М. Капетановић, Ј. Дашковић, Ј. Станковић, Р. Драговић, М. Јојимовић, В. Витровић, Н. Л. Милишић, Ђ. Николић, М. Ј. Марковић, К. Д. Главинић, Ј. Петковић, И. Цветановић, М. Јовановић, А. Ј. Одавић, Н. Р. Поповић, Д. Најдановић.

I.

Најпре је прочитан и без измене усвојен записник одлука из последње седнице, од 23. ов. мес. а за тим је заступник председника хтео да даде одговор на питања из ранијих седница, али како на дневном реду има питања која се не могу одлагати — решено : да се одговори председништва одложе за ванредни састанак.

II.

По достави одборника г. Николе Милишића да је кућа у којој станују ноћни стражари веома влажна и по здравље шкољива, председништво изјавило да ће наредити комисијски преглед и даље што буде потребно предузме.

III.

Одборник г. Др. Марко Леко примећује да је раније наређено да се средом и петком редовно састаје комисија која

прегледа прошлогодишње рачуне општинске, и како се рад не може да одлаже, држи да би од сада требало или седнице одбора или састанак комисије у други дан, место среде, одређивати. Налазећи да је среда веома погубан дан за седнице одборске, одобрено : да се састанци комисије за преглед рачуна не сазивају средом, него другог ког дана.

IV.

Поводом доставе одборника г. Р. Драговића : да је калдрма на прузи од царинског пристаништа до железничког насипа доста искварена, решено : да комисија од г.г. К. Главинића Ј. Големовића и А. Штока одмах учини преглед и поднесе реферат, како би се оправка могла на време предузети и што пре свршити.

V.

Председништво саопштава да је комисија учинила преглед акта и испитала радњу општинског Суда по наплати калдрмије коју општини дугују браћа З. Поповић, и да ће мишљење комисије лично дати оплаћени члан.

По саслушању реферата известиоца комисије г. Јов. Симића, Одбор је одлучио : да се предмет преда општинском Суду да по § 465. зак. о поступку судском надлежно поступи.

VI.

Председништво саопштава да је по ранијој одлуци одборској чињен корак код Г. Министра грађевина за одобрење да се за општину може у потребној количини превући моравски шљунак по цену по коју га и држава за своју потребу набавља. Али како се најпре има да подмири државна потреба општини је одговорено да мора сачекати најмање месец дана. Услед овога држана је 23. ов. мес. лицитација за набавку 5865 m³ турског шљунка колико је потребно па да се ове године може извршити оправка насипа.

На лицитацији није ни један предузимач хтео да лицитира што се у кратком року тражи велика количина шљунка па им је немогуће обвезати се да шљунак лиферију по повољну цену.

Узимајући у обзир могућност да се због пролетње поплаве моравских долина може врло лако знатно дуже чекати на моравски шљунак, Одбор је одлучио : да комисија од г.г. Р. Драговића, Мише Николића и Мијанла Цветковића обиђе све београдске камене мајдане и покупује оне количине турског шљунка које се у мајданима готове налазе, и које према томе могу по јевтину цену добити. За осталу количину обратити се опет Г. Министру грађевина молбом да се превлачење морав. шљунка за општину колико је могуће више ускори.

VII.

Грађевинско одељење реферисе да је друга лицитација за набавку 659 куб. мет. дунавског и савског песка држана 27. о. м. Испала је од прве скупље а остала на Петру Димитријевићу, и то : дунавски по 2'80 а савски по 3'81 дин. од куб. метра.

Усвајајући лицитацију Одбор је решио : да се узму свих 659 куб. мет. дунавског песка с тим да лиферант предају изврши у року од 15 дана.

VIII.

Према реферату грађевинског одељка да и на другој лицитацији за набавку олучног и ивичног камена није било лицитаната — одлучено : да општина сама набави камен и узме раденике па у режим грађевинског одељка да се изради потребна количина ивичног и олучног камена — за калдрму у Фрушкогорској улици.

IX.

Председништво реферисе да је до сада и у варошком и у савањском кварту вршио дужност један општински лекар г. Др. М. Хаџи-Лазич, али како су данас послови општинског санитета још већи, налази да упражњено место треба што пре попуњити, те тако да савањски квартал добије свога лекара, који ће у томе кварту и становати ; а у кв. варошком Др. Хаџи-Лазич да може поред своје дужности оп. лекара обрађати и што већу пажњу прегледима на пијаци.

Слажући се с гледиштем представништва, Одбор одобрава : да се одмах распише стечај за општинског лекара у кварту савањском.

X.

Према накнадном тражењу Управе вароши, изабрани за

присутнике кривичним испитима у кв. теразијском још и ова лица: Живко Тодоровић магаз, Мијанло Михаиловић бак, Младен Милић трг., Дмитр. Кнежевић трг., Спасо Илић механич., Мијанло Тодоровић магаз, и Биљан Вуковић каф., а ослобођени Сава Недељковић и Ник. Јовановић лебари.

XI.

Према молби и поднетим лекар. сведоцима ослобођен од турске дужности г. Илија Савић а на његово место за глав. турска палидулске цркве изабран: Младен Стојићевић рентнијер.

XII.

Грађевинско одељење реферише (Г.Бр. 84) да су се две одлуке одбора из прошле године показале непрактичне и по интересе општине и штетне, и да их с тога треба укинути. Прва: да место 10% може лиценцијант при лиценцијацији полагаати кауцију 5% у готовом а других 5% да му се у таквом случају задржава од прве рате зараде; а друга: да се у условима лиценцијације ставља да отпади камена остају својина општине.

Из показаних разлога налазећи да је гледиште грађевинског одељка умесно, Одбор је решио: да се обе ове одлуке укину а што се тиче кауције при лиценцијама, придржавати се само закона.

XIII.

Између „јевремова“, „дечанскове“ и ул. „градско поље“ стоји неоткопан један троугао за који је по разумевању комисије откопавање одобрено решењем о откопавању самих улица, на чијој се средокраћи овај троугао налази. Али како председништво не жели да се без знања Одбора и тај делић узима у посао, моли да седница донесе закључак.

Делећи гледиште комисије, Одбор одобрава: да се по нивелети откопа и овај део, који није до сада откопан, а земљу предузимач да односи.

XIV.

Заступник председника износи акт Живка Кузмановића трг., којим моли да Одбор општински узме у оцену: да ли би и по саму општину било корисније ако се промени линија регулације у ул. у колико је потребно дати други пресек па да он може подћи дуж целог свог имања велику зграду са лепом фасадом.

Пошто молилац изјављује да за земљиште које отпадне, не тражи накнаде, Одбор је решио: да комисија од г.г. М. Јосимовића, К. Главинића и М. Капетановића даде мишљење неће ли бити какве штете по суседе и по саму регулацију целе улице, ако одбор усвоји и Г. Министру грађевина препоручи што молилац тражи.

XV.

По прочитању акта Управе друштва: „Кола Јахача“ којим се од општине тражи помоћ за утакмицу што ће се приредити приликом Стогодишњице Господара Јеврема, Одбор изјављује: да општини није могућно дати помоћ и на утакмице које друштва приређују; а у овом случају тим мање, што је прилогом за утемељачки фонд општина учинила према „Кола Јахача“ и његовој цељи колико је могла.

XVI.

Председништво саопштава да је на дневном реду извештај комисије која је имала у задатак да измени називе оних улица које су имале неподесне називе и за варошке одељке.

По саслушању комисијског реферата (А.Бр. 363.) и објасњења известиоца г. К. Главинића усвојен: предлог г. Ђорђе Димитријевића да се извештај комисије претходно изнесе на јавност у општинском листу да би се дала прилика да сем Одбора и грађанство узме у оцену мишљење комисијско. — Према овоме, решењу да се приступи после неког времена.

XVII.

По саслушању акта којима се траже уверења, — Одбор је изјавио: да је г. Др. Никола Х. Николић лекар, доброг владања и стања, Коста Гроздановић кочијаш доброг владања а спротивно стања, Никола Блажић механичар, непознат; и Сима Павловић кафеџ. доброг владања.

X. РЕДОВНИ САСТАНАК

3. марта 1890. год.

Били: Заступник председника члан суда г. Светозар Карапешкић, чланови одбора: г.г. М. Јанковић, Љ. Јовановић, М. Јосимовић, Соломон

Ј. Авријел, Ђ. Димитријевић, А. Ј. Одавић, М. Капетановић, М. Николић М. Цветковић, Ђ. Николић, Н. Р. Поповић, Р. Пуљевић, К. П. Михаиловић, М. Јовановић, М. Ј. Марковић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, А. Шток, М. Велизарић, Ј. Тадић, Ј. Дашковић, Н. Ј. Милишић, И. Цветковић, В. Виторовић, Д. Најдановић, Р. Драговић, Ј. Ђ. Големовић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред прочитан је и примљен записник одлука из последње седнице.

II.

Одборник г. Никола Милишић интерпелаше председништво: да ли му је познато да предузимач који откопава „крагујевачку“ улицу не односи земљу у „Књаз-Милошеву“, како је погођено, него њоме насипа Фрушкогорску улицу, која је много ближа.

Заст. Председника одговара да је интерпелант преухитрио саопштење, које је председништво спремило за данашњу седницу; наводи да је општински Суд допустио да предузимач насипа у Фрушкогорској улици извесну количину земље, да би улица у целом простору своје добила висину каква је по нивелацији потребна па да се може калдрмисати.

Обзиром на то што је у ранијој седници решено да се калдрмише Фрушкогорска улица како би она служила за саобраћај кад се у „Књаз-Милошевој“ улици насипање отпочне и због тога саобраћај у њој забрани. — Одбор одобрава: поступак Суда остављајући председништву да постигне јевтинију цену превозње, пошто је Фрушкогорска улица ближа, и да настане да се пре калдрмисања добро набије земља која се сада буде насупа.

У исто време председништву је препоручено да у идућој седници реферише чијом кривицом није раније кад је Фрушкогорска улица нивелисана, насупа земље колико је требало.

III.

У одговор на питање г. К. Главинића о не наплаћеној калдрмији из прошлих година, председништво подноси реферат рачуноводства с поименичним назначењем колико ко дугује општини.

По саслушању реферата који показује да вересија калдрмије износи 19.984,54 динара, Одбор је примио к знању изјаву председништва да ће општински Суд најживље настати да се од свију дужника наплата изврши што пре; а у будуће да се неће допустити никакве дуговање, најмање још без потпуног и неодложног обезбеђења општине.

IV.

Председништво дало одговор на интерпелацију г. Н. Р. Поповића из прошле седнице, изјавом: да се приход од аренде прибира уредно а само су два случаја била у пр. години гди се без принудних корака наплата није могла извршити — што је примљено к знању.

V.

По тражењу из прошле седнице да се поднесе извештај о рачунима управе нов. гробља, председништво саопштава да је благајник изјавио ово:

„Благајну новог гробља прегледа на крају свакога месеца поста комисија која врши преглед и других двеју благајна. Тој комисији по генералној одлуци Одбора спада у дужност да подноси Одбору извештај и о гробљанској благајни. Жели ли пак Одбор да се састави преглед свију издатака од како је постало ново гробље па до данас, то би био посао који ниште времена и морао би се поверити нарочитом лицу или рачуновођи, кад се овогодишњи буџет сврши. Што се тиче рачуна од како је почетком прошле године извршена промена општинске управе па до данас, о томе се може одмах саставити извод — ако Одбор жели само тај део рачуна.“

Према овоме одговору Одбор препоручује председништву да на начин који изабере, нареди да се састави целокупан извод о свима досадашњим издацима и примањима.

VI.

Према одлуци из прошле седнице да се попуни комисија која на основу ранијег решења има да продужи рад и даде мишљење о регулацији у бари венецији, — изабрани за чланове комисије: г.г. М. Николић, Р. Драговић, А. Шток, Мијанло Јанковић с тим да се и оп. инжињер комисији придружи.

VII.

Председништво саопштава да је изабрана комисија у про-

шлој седници дала мишљење да се може потпомоћи Ж. Кузмановић у тражењу измене регулационе линије у улици „париградској“ како би дуж целог свог имања добио п авец без прелома те да може саградити кућу са правилном фасадом.

Мишљење комисије усвојено је доуном да за земљиште које отпадне променом линије, молилац нема права тражити никакву накнаду; оно ће потпасти под улицу.

VIII.

Према реферату председништва да се имају одредити још три помоћника турска, изабрани: за Саборну Цркву Риста Милушић; за Палилулску Голуб Јањић; за „Ружицу“ Јанаћ Конставтиновић.

IX.

По саслушању свију аката, који се одnose на кафанско право Косте Ђукића, изјављено: да у улици „Узун-Мирковој“ гди ов жели отворити кафану није кафана никако потребна, јер их има довољно, и да се по томе отварање нових кафана не сме допустити.

X.

Председништво саопштава да је поднела извештај комисија, којој је поверено да даде мишљење: шта би требало учинити за измену прописа о арени на клање и продају свињска меса.

Извештај гласи:

„Комисија је најпре узела у оцену највише решење од 23. нов. 1859. год. В. Бр. 5169. (Збор XII. стр. 91.) по којем су и друге општине овлашћене да наплаћују таксу као и београдска општина (по решењу од 10. нов. 1853. год. В. Бр. 1100) на свињско месо.

Према овоме комисија је нашла да треба предложити одбору: да преко суда општинског поради код Господина Министра унут. дела да се помнито највише решење законодавним путем укине, и власти општина београдска као и све варошке општине у Србији, да као и за говеђе месо одређују таксу и начин наплаћивања.

Даље да се у овом законодавном решењу нарочито обрати пажња на прерађивање меса, масти и сланине за извоз, потпомажући сам тај извоз.

Сем овога да се укине сасвим највише решење од 17. јуна 1861. год. В. Бр. 1331. (Збор XIV. стр. 134.) којим је одређена такса за салане.

Највише пак решење од 30. јануара 1861. год. В. Бр. 218. (Збор XIV. стр. 9.) да остане и даље, јер се њиме даје право општини да може одобравати и давати под аренду салане дакле, да може у случају да јој салане нису потребне, и забранити држање истих и таксе одређивати.

Са овим је комисија нашла да нема даље шта да ради, јер би само одређење таксе, дошло доцније на ред кад се законодавним путем ово питање реши.

Усвајајући мишљење комисије, Одбор оставља председништву да одмах од стране општине учини надлежном месту потребан корак.

XI.

Према реферату комисије (Л. Бр. 194) о прегледу закупљене куће у којој станују ноћни чувари — решено: да се позове сопственик да одмах предузме поправку по мишљењу комисије.

Не одазове ли се томе, оправка да се изврши по уговору на рачун сопственика.

XII.

Председништво реферше да је дрварске плацеве потребно насути у колико су и улице између њих по извршеној нивелацији добиле виши ниво.

Према овоме одобрено: да предузимач који из „спасовске“ улице носи земљу у бару венецију код кантара, престане тамо насипати земљу, па да продужи насипање дрварских плацева до потребне мере.

XIII.

По саслушању аката којима се уверења траже — Одбор је изјавио: да је Милан син Јована Тодоровића доброг владања; а Димитрије Вукдраговић непознат.

XI. РЕДОВНИ САСТАНАК

7. марта 1890. год.

Били: Заступ. Председника члан Суда г. С. Карапеша, чланови одбора г. С. Х. Милићевић, М. Јанковић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, М. Јовановић, М. Јосимовић, Др. М. Т. Леко, М. Капетановић, Л. Дашковић, К. П. Михаиловић, Р. Петровић, Љ. Јовановић, Р. Р. Ђирковић, Ј. Симић, К. Д. Главинић, А. Шток, П. Л. Милишић, Г. Бркић, В. Виторовић, М. Велизарић, Н. Р. Поповић, М. С. Денчић, М. Цветковић, Р. Драговић, Р. Пуљевић, Д. Најдановић.

I.

По прочитању записника одлука из вредне седнице од 3. ов. мес. решено да се учине ове долуне:

а) код бр. 98. да се сопственику куће, у којој станују ноћни стражари, учини отказ, ако не буде хтео извршити оправку по мишљењу комисије; и

б) код бр. 105. — да се Кости Ђукићу не може дати кафанско право у „Узун-Мирковој“ улици и с тога, што се у близини налази школа.

II.

Према саопштњу председништва да је одборнику г. Миши Николићу не могуће због послова државне службе бити члан и у комисији за регулацију у бари венецији, одлучено: да се Миша Николић ослободи чланства у реченој комисији, а на његово место изабран г. Мијаило Цветковић.

III.

Председништво саопштава да је конзисторија београдска (Г. Бр. 184.) сировела на увиђај план који је израдио архитект Св. Ивачковић за цркву на новом гробљу — што ће је подићи г-ђа Драгиња удова пок. Ставојла Петровића.

Како је раније од стране општине изјављен пристајак под условом да се црква сагради по плану који и Одбор општински буде усвојио — решено: да комисија од г. г. М. Валтровића М. Капетановића и А. Штока узме у оцену поднесени план и даде мишљење може ли се исти примити.

IV.

Председништво реферше да је остао без успеха покушај да предузимач, који је примио откопавање крагујевачке улице с тим да односи земљу у „књаз-Милошеву“ улицу, спусти цену за превожу оне количине земље коју је по одлуци из прошле седнице потребно насути у „Фрушкогорску“ место у „књаз-Милошеву“ улицу.

Како се насипање фрушкогорске улице мора извршити одмах, да би се могла на време и калдрма свршити — одобрено: да се предузимачу може платити она цена која ја уговорена за превожу у „књаз-Милошеву“ — 63³/₄ дин пара од куб метра.

V.

По прочитању извештаја комисије, која је имала у задатку да пропише правила за данашње осветлење вароши решено: да се усвоје предлози комисијски с тим да по њима председништво поступи одмах; а у колико је потребно донети и специјалне одлуке, то да се учини у једној од првих седница.

VI.

Одборник г. Н. Р. Поповић управно је питање: је ли истина да су контролори општински ухватили код једног месаара 3 грла бобичавих свиња?

Поводом овог питања председништво је одговорило: да је истинит случај о коме је потекло питање, да ће бити нарочито објасњен, и да је не само тај један случај ухваћен од како је данашња општ. управа предузела најстрожије мере да би се лекарски прегледи вршили најсавесније те у будуће стадо на пут протурању бобичавог меса; него је било још и других сличних кријумчарских покушаја који показују да је пре данашње строгости контроле, тачности лекарских прегледа, протурање бобичавог св. меса све више хватало маха.

VII.

Председништво саопштава да су преко 300 грађана поднели акт, којим траже да се на Зеленом Венцу отвори слободна пијаца према 69. чл. зак. о општинама.

Акт тај гласи:

„Има више од 10 година како се у београдској општини упропашћује један од најзнатних прихода, јер је она оштећена са преко 100.000 динара за толико исто време наносила се је неправда једном знатном делу грађана, јер му се није хтело

дати оно, на шта он има право као и сваки други грађани. Општи задатак општине да се подједнако одговара потребама њених чланова, била је сигурка у рукама оних, којима је био највиши циљ само свој лични интерес.

И такав рад — управо такво презирање општинских интереса, такво изигравање права оvd. грађана, које је општина дужна да подједнако заштити, неби се истина могло вечито продужити и даље да срећом не дођоше на управу општинску ови, којима је највиша циљ општински интерес, и главни задатак да подједнако задовоље потребе оvd. грађана.

Доласком тих људи увећао је општински приход у 1889. год. са близу 10.000 динара годишње, које општина има сад од кирije за плац на „Зеленом Венцу“ а грађанима је у неколико задовољена потреба.

И ако овом одлуком није учињено све што треба, ипак тим људима предстоји велика благодарност од нас, јер су учинили оно и онолико, колико су могли по закону.

Но сада, пошто је најновијим законом о општинама подпуно схваћен општи циљ и ујемчено право оvd. грађана на подједнако задовољење њихових потреба, ми се обраћамо с молбом, да отклоне и оно ограничење које нас терети, и које може напети штете и самој општини.

На то по тач. 3. чл. 69. закона о општинама имамо право, па на основу томе и обраћамо се с молбом одбору да изводи решити: да на општинском плацу на „Зеленом Венцу“ за становнике улице телеграфске, космајске, савске, абаџијске, доминне и остале на овоме крају имамо слободну, без икаквих ограничења пијацу.“

После дуже дебате, решено: да г.г. Р. Драговић и Марко Велизарић као повереници Одбора општинског изврше преглед и поднесу реферат, да ли сви потписници имају право гласа на општинском збору, те да се према 69. чл. зак. о општинама може преставка њихова у решење узети.

VIII.

По саслушању акта којим се траже уверења, — Одбор је изјавио: да су Андрије Кнежевић, Тимотије Павловић и Давид Ескинази доброг владања а сиротног стања; а непознати: Коста Павловић, Милан Премовић, Василије Гандовић, Светозар Филиповић, Јовап-Јоца Јовановић, Светозар Ђурић, Лука Остојић, Василије Милијановић, Добривоје Радовановић, Лазар Дамњановић, Милан Баталић, Милутин Стефановић и Ђорђе Петровић.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Усвојен. По мишљењу стручне комисије, Одбор општински усвојио је пројект који је за извршење новог водовода, по уговору са општином израдио г. О. Смеркер из Манхајма.

Извештај комисије о прегледу и оцени пројекта, доносимо данас.

Примање. Од сада ће председништво општине примати од 2—4 часа по подне (сваког дана) оне, који подnose молбе или имају да се што жале председништву.

Одбачена. Повереници, којима је стављено у задатак да изврше преглед потписа на молби оних грађана, који су тражили да се Зелени Венац прогласи за слободну пијацу, нашли су да молба није снабдевена са довољним бројем тачних потписа, и да се по томе, као неуредна, не може ни узети у решење.

Овако је и решено у седници Одбора 14 ов. м.

С изменама. Комисија којој је Одбор општински поверио да оцени може ли се и општина сагласити да црква на новоме гробљу (задужбина г-ђе Драгиње и. Стан. Петровића) буде подигнута по пројекту који је израдио г. Св. Ивачковић, поднела је извештај: да је исти пројект раније већ био пред комисијом Господина Мини-

стра просвете и црквених послова и да је она оценила да се пројект г. Ивачковића с неким изменама може примити.

Пошто су у тој комисији били: г. г. Мих. Валтровић и Драгиша С. Милутиновић, Одбор општински усвојио је предлог да се и од стране општине изјави пристанак под условом измена, које је г. министрова комисија поставила а с којима се и одборска сложила.

Седница. На јучерашњем ванредном састанку одборском прочитан је последњи извештај водоводног пододбора о начину за извршење новог водовода а за тим је приступљено решавању.

С радошћу белажимо на овоме месту да су овим последњим извештајем пододбора за извршење водовода, свршени сви претходни радови. Питање о грађењу водовода приведено је дакле сасма своме крају и по томе више нема икаквих сметњи да се може приступити и самом извршењу водовода; но о томе проговоримо неколико речи у идућем броју.

Нема места. Из дана у дан општинска управа добија многе молбе за службу општинску и ако је и раније објављено да упражњених места нема.

Постављења се врше по претходно расписаном стечају, и по томе не могу се примати молбе за службу кад упражњених места нема.

Наштампано. Оба извештаја, која доносимо данас, отштампана су као и ранији и у засебне књижице. Ко би желео имати те извештаје може их оба добити у деловодству по цени од 1 динара.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Испити за кочијаше. Париска општинска администрација може да се поноси многим установама, којих више ни у којој великој вароши нема, а између оних које показују како се из године у годину администрација варошка све већма усавшава биће од интереса знати да у Паризу нико не може бити фијакериста ако није — ништа мање но „промовиран“ за фијакеристу.

Прошле године заведено је да сваки који жели бити фијакериста и бавити се том радњом, мора прво положити испит пред сталном комисијом из свега онога што је прописано да један фијакерист треба да зна. Испит је теоријски и практични. У теорију спада топографија Париза, гди се између свега осталога тражи знање које су из којих улица линије најкраће да се стигне пре тамо гди се хоће; познавање полицајних прописа и правила за фијакеристе; и казне које постизавају оне који непажњом својом проузрокују несретне случајеве; вођење подвозне књиге и т. д. У практичан испит иде: презање и испрезање коња, терање фијакера по пропису са једним и више коња, познавање делова запреге и т. д. — Ко из практичног испита прође а из теоријског падне, може после 2 месеца по ново полагати, а добије ли опет слабу оцену, не може за годину дана полагати испит нити бити фијакериста.

За оне вароши, гди ни много прече ствари нису посвршаване, ова установа париска само је опомена више да не треба оставити да се фијакериска радња врши у вароши и без најнужније уредбе која би ујемчила да фијакеристе знају бар улице и сва јавна здања.

И за нас корисно. У многим мањим варошима на западу, гди се улице не одржавају на савршени начин; морало се прибећи тражењу нарочитих средстава, да сваки на лак начин може искорењивати траву која расте по калдрми, и путањама улочним или у дворишту.

Најјевтиније и најбоље је средство гасна вода из фабрике ваздушног осветљења, али гди тога нема, треба употребити

разблажени цеђ за грађење сапуна са 2—3% караболне киселине. Ако је приметно извештавати се како се прави цеђ за кување сапуна, треба узети 5 кила најевтиније соли и помешати са 10 литара воде и у сувим данима заливати појаче траву коју желимо утаманити. После неколико дневног заливања трава ће се осушити и угинути.

Код нас се чељад често мучи сасецањем трескота, незнајући за друга средства која су боља и јевтинија.

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

Није чудо што по кад-кад дође на ред да се пише у листовима и о „општинским контролорима“, али је чудно и прекора заслужно кад по неки лист олако осуди баш ону радњу коју би пре требало одобрити, ако не још и похвалити.

У такву погрешку упале су „Мале Новине“ својом белешком „Општински Контролор“ у 41. броју, у којој је изнесено како је један контролор „бацно око на Богољуба Росудека овд кобасичара,“ упао у радњу његову у намери „да му се освети,“ и под изговором „да је клао неку стоку за коју такса није плаћена,“ изручио му све шунке из саламуре ма да су лежале 4 месеца.

Ако би нам у дужности било да узимамо у заштиту поступке појединих органа, кад се они нехотично или намерно с чије стране извршу, казали би само то да је поступак овог контролора толико потекао из ината („освете“) колико се може мислити да и белешка „Малих Новина“ није написана за љубав коме Али место тога, да доказујемо правилност контролоровог поступка, ми исправљамо оно што је важније: у овоме случају није контрола хватала само кријумчарски, без таксе заклану стоку, него је вршен санитарски преглед ради уверења има ли одиста и код Росудека бобичавог меса.

Јер на жалост од како је општинска управа предузела најстрожије мере у хватању оних који на безброј начина кришом кољу и распродају бобичаво месо, од тога доба откривено је већ више не само случајева обичног покушевања да се изигра законска строгост, него тако грозног поступања са протуррањем нездравога меса, да би кривце место обичне испушне казне требало осудити готово на окове.

Овога пута имамо разлога уздржати се од детаљног саопштења какве су од месарских злоупотреба последњих дана похватане, али толико можемо ипак захтевати од листова да олако, без тачнијега знања ствари, не узимљу у заштиту бар оне продавааче урађеног меса, који су скорашњи досељеници, и чија солидност (у колико је законом прописано како своју радњу морају водити,) треба да се осведочи.

Обелодањењем ухваћених злоупотреба даће се и доказа за потврду оног старог веровања да међу онима коју су донели само зембил а за годину — две стекли читаве капитале, има често највећих варалица и злоупотребљивача околне у којој ћаре и живе.

Н а р е д б а

Према правилу за преглед стоке и меса од 7. фебруара 1883. год. Бр. 686. (санитетски зборник књига II. свеска III) забрањено је удубање ваздуха испод коже заклане марве.

Пошто се приметило да се многи клаци не придржавају постојеће наредбе, то се овим поново најстрожије забрањује удубање ваздуха испод коже, и сваки онај који поротивно уради, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. марта 1890. год. АБр. 187.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 5. априла тек. год од 3 до 6 сати после подне држаће се у грађевинском одељењу београдске општине јавна

усмена лицитација за грађење нове калдрме у крагујевачкој улици.

Кауција 2700 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, ситуациони план, попречни профил и предрачун, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 8. марта 1890. год. у Београду Бр. 792.

II.

На дан 9. Априла тек. год. од 3 до 6 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу општине београдске јавна усмена лицитација за грађење калдрме — тротуара и коловоза — у Милутиновој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 1.400 динара у готовом новцу или у државним папирима

Ближи услови, предрачун, план ситуациони и попречних профила, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 232. 15. Марта 1890 год. У Београду.

III.

На дан 6. Априла тек год. од 3 до 6 сати после подне, држаће се при грађевинском одељењу Београдске општине јавна усмена лицитација за претрес и крпеж калдрме у Кастриотовој улици.

Кауције се полаже при лицитацији у 200 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачун могу се видети при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 233. 15. Марта 1890 год. у Београду.

НА ЗНАЊЕ

Штаб VII. (београдске) пуковске окружне команде премештен је у Горњи Град — о чему се извештавају они, којих се то тиче, којима је потребно знати

Бр. 1646. Из канцеларије штаба VII. (београдске) пуковске окружне команде 13. марта 1890 г.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 6. до 12. марта закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		ДИВ.	КИЛОГР.		ДИВ.
	Брашна пшеница . . .	—	69,545	Сена	5·50
	Брашна кукуруз . . .	—	1,385	Сламе	3·—
15,757	Пшенице	15·35	738	Шишарке	46·—
1,461	Кукуруза	10·50	183	Коре брезове . . .	12·—
154	Ражи	14·—	185	Кајмака	125
	Крупника	—	1,187	Сира	65·—
956	Јечма	12·50		Доја нетопљена . .	—
5,274	Овса	13·75		Масти	102
	Кукуруз нови	—		Сланине	—
11,996	Пасуља	24·50	176	Сува меса	42·—
17,321	Кромпира	9·—		Вуне пране	—
71,982	Арпаџика	16·—	16,194	Свиња дебелих . . .	78·—
19,208	Црна лука	9·—	175	Ћумура дрвена . . .	6·—
1,216	Бела лука	29·—	106,212	Креча	3·40
890	Лука аршлама	8·—		Купуса кисела . . .	—
7,675	Јабучка	21·—		Рена	—
	Крушака	—	Литара		
1,092	Ораја	20·—	21,938	Вина црна	17·—
	Грожђа	—	739	Вина бела	26·—
	Шљива сирових	—	34,330	Ракије шљ. меке . . .	27·—
22,163	Сувих шљ. нов.	36·—		Ракије „ луте	—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 6. до 12. марта 1890. год. 1190 див. 50 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.